

ONDERWERP   **Gedragscode Integriteit kamers van koophandel**

VAN   Kitty Schopman

DATUM   6 december 2005

KENMERK   KS4990/110.01.05

► **GEDRAGSCODE INTEGRITEIT KAMERS VAN KOOPHANDEL**

Inleiding

Om de achtergrond van deze gedragscode te kunnen begrijpen, is het van belang dat eerst enkele inleidende opmerkingen worden gemaakt.

Missie kamers van koophandel

De kamers van koophandel bestaan bij de gratie van het bestaan van bedrijven. Bedrijven die behoefte hebben aan een ordelijke economisch verkeer, actuele en betrouwbare informatie en een uitstekend vestigingsklimaat. De regering heeft de kamers met de uitvoering van deze taken belast. Dat is de basis, daar begint het. De kamers hebben dus wettelijke taken en zijn publiek-rechtelijke rechtspersonen

De bestaansgrond van de kamers ligt in de dienstverlening aan **nieuwe en bestaande ondernemers**. De overheid vindt dat er voor gezond ondernemersschap en een gunstig ondernemersklimaat een voorziening moet zijn die ondernemers tijdig informeert, malafide praktijken voorkomt of tegengaat en ondernemers ondersteunt door een gunstig klimaat voor ondernemerschap te creëren.

De kamers voeren nu en in de toekomst drie wettelijke kerntaken uit, t.w. registratie, voorlichting en regiostimulering. Als we de drie kerntaken vertalen naar de elementaire functie die wordt geboden, komen we op drie begrippen: *registreren, informeren en stimuleren*.

Verbindend tussen de drie kerntaken is het leveren van **een geïntegreerde infrastructuur voor de ondernemers**.

Kernverantwoordelijkheden en kernwaarden

Wij voelen ons verantwoordelijk voor het succesvol zijn van ondernemers. Ondernemers verwachten daarom van de kamers toegevoegde waarde, in ruil voor de heffing die zij aan de kamer van koophandel betalen. De kamers verrichten hun taken voor de ondernemers vanuit een aantal kernwaarden:

- Onafhankelijkheid
- Betrouwbaarheid
- Zorgvuldigheid
- Kostenbewustzijn
- Transparantie
- Respect
- Integriteit

Kernwaarden komen natuurlijk niet alleen tot uitdrukking in de dienstverlening richting de ondernemer en in contacten met overheidsorganen en andere belanghebbenden. Ook in de interne organisatie moeten deze waarden ingebed zijn. Daarbij realiseren we ons dat we een overheidsorganisatie zijn, met bijbehorende verplichtingen. Onze kernwaarden zijn daarom elementair, zowel naar buiten gericht als naar binnen gericht. Het hanteren en toepassen van deze kernwaarden heeft consequenties voor het gedrag van bestuurders, directie en medewerkers. Dit is bij de ene kamer niet anders dan bij de andere. Kamers zijn zelfs in het hanteren van normen van elkaar afhankelijk. De geloofwaardigheid en het imago van de kamers van koophandel zijn daarmee verbonden. Dit is één van de belangrijkste overwegingen voor het opstellen én hanteren van deze uniforme gedragscode.

Normen en regels

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Toepassingsbereik code

Het doel van deze code is het inbedden van enkele kernwaarden in de hele organisatie van kamers van koophandel. Deze code moet daarom gelden voor iedereen die direct bij deze organisatie betrokken is.

Deze code is dus van toepassing op alle leden van het Algemeen Bestuur en van het Dagelijks Bestuur van alle kamers van koophandel en op het Bestuur en de andere organen van de Vereniging van kamers van koophandel. Hierbij kan worden aangetekend dat van bestuursleden en directeuren (evenals andere leidinggevenden) voorbeeldgedrag wordt verwacht. Niet alleen bevordert dit het naleven van de code door de rest van de medewerkers van de kamers, voor bestuursleden en directeuren geldt ook dat zij de meeste besluiten nemen en het meest zichtbaar zijn. En dus het meeste risico lopen om van gebrek aan integriteit te worden beticht.

De code is natuurlijk tevens van toepassing op alle medewerkers van de kamer van koophandel en de Vereniging van kamers van koophandel (VVK, ook wel Kamer van Koophandel Nederland / KvK Nederland genoemd), waarmee tevens ingehuurd externe medewerkers en de direc-

teur (in de wet algemeen secretaris genoemd, een enkele kamer gebruikt deze benaming ook in het dagelijks verkeer; omdat de meeste kamers van een directeur spreken wordt deze term in het vervolg gebruikt) worden bedoeld. Soms wordt de directeur apart genoemd; voor hem kunnen aanvullende bepalingen gelden.

In het vervolg wordt gesproken over betrokkenen. Hiermee worden zowel bestuurders als medewerkers (inclusief directeuren) bedoeld. Het is denkbaar dat, gezien de verschillende taken en rechtspositie van deze personen, niet alle regels voor zowel bestuurders als medewerkers gelden. Waar een regel slechts geldt voor een deel van de betrokkenen, wordt gesproken over bestuurders of medewerkers (waarmee ook directeuren worden bedoeld). Als voor de directeur een aanvullende of afwijkende regeling geldt, anders dan voor de overige medewerkers, wordt de directeur apart genoemd.

Opbouw code

De code is vanaf hoofdstuk 3 als volgt opgebouwd: bij ieder onderwerp is het principe weergegeven dat de kamers van koophandel voor dat onderwerp hanteren. Er wordt altijd zoveel mogelijk in overeenstemming met de geest van het principe gehandeld. De laatste twee hoofdstukken van de code bevatten bepalingen over uitleg, handhaving en implementatie van de code.

Hoofdstuk 2 Kader en verantwoordelijkheid voor toepassing gedragscode

Verantwoordelijkheid

De kamers van koophandel en KvK Nederland zijn ieder zelf verantwoordelijk voor het eigen handelen. Iedere kamer en de KvK Nederland draagt er zorg voor dat de eigen organisatie de kernwaarden hoog in het vaandel houdt, niet alleen op papier, maar juist ook in de praktijk.

Deze gedragscode is een instrument van de kamers van koophandel en de KvK Nederland om daarbij behulpzaam te zijn. De kamers en de KvK Nederland zijn daarom zelf verantwoordelijk voor een juiste toepassing ervan. De eindverantwoordelijkheid ligt bij de algemeen besturen van de kamers respectievelijk bij het bestuur van de KvK Nederland.

College van Toezicht

Om de kamers van koophandel en de KvK Nederland te helpen bij de juiste toepassing van de code, is er een College van Toezicht, dat klachten over de overtreding van deze gedragscode behandelt. Het College van Toezicht bestaat uit drie personen, die allen onafhankelijk van de kamers van koophandel zijn.

Instelling College

Omdat er één College is voor het hele land, wordt dit College ingesteld bij besluit van de Algemene Ledenvergadering van de KvK Nederland, waarvan alle kamers van koophandel lid zijn. Deze Algemene Ledenvergadering is daarmee ook bevoegd om de leden van het College te ontslaan.

Werkwijze College

De wijze waarop het College zijn werk doet, wordt nader bepaald bij het Reglement College van Toezicht.

Hoofdstuk 3 Iedereen houdt zich aan de wet

Principe

Iedere betrokkene bij de kamer van koophandel of de KvK Nederland houdt zich aan de wetten en regels die in Nederland gelden. Betrokkenen zijn er zelf voor verantwoordelijk dat zij op de hoogte zijn van de wetten en regels die van belang zijn voor de eigen functie. Van betrokkenen bij een publiekrechtelijke rechtspersoon mag dat zeker worden verwacht.

Hoofdstuk 4 Belangenverstrengeling (met name bij aanbesteding en inkoop)

Principe

De belangen van de kamer van koophandel of KvK Nederland kunnen soms in conflict komen met andere (privé of zakelijke) belangen van betrokkenen. Dit kan leiden tot (de schijn van) bevoordeling van bepaalde personen of bedrijven in strijd met eerlijke concurrentieverhoudingen. Alle betrokkenen voorkomen belangenverstrengeling, doen datgene wat mogelijk is om de schijn van belangenverstrengeling te vermijden en maken geen misbruik van hun positie.

Hoofdstuk 5 Het omgaan met informatie

Principe

Iedereen binnen Kamerland gaat zorgvuldig en correct om met informatie waarover hij uit hoofde van zijn functie beschikt. Dit betekent onder meer dat deze informatie niet ten eigen bate mag worden gebruikt. Geheime, voor interne doeleinden verstrekte of vertrouwelijke informatie wordt, zoals in iedere organisatie geldt, niet verstrekt aan personen buiten de organisatie, daaronder nadrukkelijk ook de pers begrepen. Verder houden betrokkenen geen informatie achter die van belang is voor de kamer of de KvK Nederland, tenzij deze geheim of vertrouwelijk is. Bij het omgaan met informatie wordt zowel het belang van de eigen kamer / KvK Nederland in het oog gehouden als het belang van het netwerk van kamers van koophandel.

Hoofdstuk 6 Nevenfuncties

Principe

Wat een betrokkene in zijn eigen tijd doet, is privé. Echter, voor sommige nevenactiviteiten kan dit anders liggen. Onverenigbaarheid zal zich niet snel voordoen bij nevenwerkzaamheden op het gebied van vrije tijdsbesteding of hobbybeoefening. Ook het lidmaatschap van een politieke partij is iemands eigen zaak. Maar een nevenfunctie die qua aard onverenigbaar is met het werk van de betrokkene voor de kamer van koophandel of de KvK Nederland, is niet acceptabel. Er mag geen strijdigheid zijn met het belang van de kamer van koophandel. Ook is van belang dat het werk voor de kamer of KvK Nederland niet lijdt onder de nevenfunctie.

Kosten die worden gemaakt in verband met nevenfuncties worden niet vergoed. Dit is anders als het gaat om een nevenfunctie die hoort bij de functie bij de kamer van koophandel, of een nevenfunctie die een positieve bijdrage levert aan de kamer van koophandel. Wat inkomsten uit

nevenfuncties betreft: als kosten worden vergoed, moeten inkomsten worden afgedragen aan de kamer van koophandel of KvK Nederland.

Hoofdstuk 7 Declaraties en bestuurlijke uitgaven

Principe

De kamers van koophandel en de KvK Nederland werken met geld dat door ondernemers is bijeen gebracht. Alle betrokkenen past dus terughoudendheid, waar het om declaraties en bestuurlijke uitgaven gaat. Ook kunnen alle kosten natuurlijk maar eenmaal gedeclareerd worden. Onder declaraties wordt verstaan: alle uitgaven die de betrokkene heeft voorgeschoten en die hij voor terugbetaling indient bij de kamer van koophandel of KvK Nederland. Het gaat dus niet om zaken waarvan de factuur rechtstreeks naar de kamer van koophandel of KvK Nederland wordt gezonden. Daarvoor gelden natuurlijk wel de andere regels van deze code, voor zover van toepassing.

Bestuurlijke uitgaven kunnen soms een groot nut dienen. Het kan heel belangrijk zijn dat de voorzitter van de kamer goede banden met het regionale bedrijfsleven onderhoudt, en dit kan wel eens om een diner of een ander uitje vragen. Het is van het grootste belang dat hiermee terughoudend wordt omgegaan. Niet alleen om financiële redenen, maar dergelijke uitgaven kunnen soms ook tot kritische opmerkingen van buitenstaanders of op aandacht in de pers rekenen. Het is dus voor het hele netwerk van kamers van koophandel van groot belang dat de betreffende kamer of KvK Nederland hierover direct verantwoording kan afleggen en kan aangeven wat het nut van deze uitgaven was.

Hoofdstuk 8 Reizen naar het buitenland

Principe

Voor een aantal betrokkenen bij de kamer van koophandel en KvK Nederland geldt dat het bij hun functie wordt geacht te horen om ook zo nu en dan bepaalde evenementen in het buitenland te bezoeken. Denk hierbij aan congressen en handelsreizen. Er bestaat geen bezwaar tegen het maken van deze reizen, mits aan enkele voorwaarden van zorgvuldigheid wordt voldaan en kostenbewust wordt gehandeld. Uitnodigingen voor reizen, werkbezoeken en dergelijke op kosten van derden worden altijd besproken in het Dagelijks bestuur van de kamer resp. het Bestuur van de KvK Nederland. Er wordt getoetst op het risico van belangenverstrengeling. Het belang van de kamer(s) is doorslaggevend voor de besluitvorming. Voor kosten, gemaakt tijdens buitenlandse reizen, gelden in beginsel dezelfde regels als voor gemaakte kosten in het algemeen. Kosten worden vergoed voor zover zij redelijk en verantwoord worden geacht.

Hoofdstuk 9 Het aannemen en geven van geschenken

Principe

De betrokkenen bij kamers van koophandel en de KvK Nederland nemen geen geschenken aan. Op deze hoofdregel zijn wel wat uitzonderingen te formuleren, voor zover het om geschenken van geringe waarde gaat. Maar voorwaarde is altijd, ook bij kleine geschenken, dat elke indruk moet worden vermeden dat relatiegeschenken de dienstverlening en integriteit van de kamer of KvK Nederland zouden kunnen beïnvloeden. Daarom mogen standaardattenties die op grote

schaal worden verspreid wel worden aangenomen, want deze hebben als doel het bevestigen van een bestaande goede relatie. Het is niet nodig hiermee krampachtig om te gaan. Echter, geschenken die als doel hebben de betrokkene te beïnvloeden bij besluitvorming over een te gunnen opdracht zijn nooit acceptabel. Geschenken waaraan een duidelijk of mogelijk privévoordeel verbonden is, of die een uitgesproken persoonlijk karakter hebben, kunnen ook niet worden aangenomen. Verder is van belang of het geschenk redelijk is, gezien de geleverde prestatie waarvoor het wordt gegeven.

Voor het geven van geschenken geldt hetzelfde als voor het ontvangen van geschenken. We bieden niemand een geschenk aan, waarmee diegene in verlegenheid wordt gebracht. Ook bieden we geen geschenken aan die in strijd zijn met de regels hierover die de betreffende organisatie heeft, voor zover de kamer of KvK Nederland deze redelijkerwijs kan kennen.

Hoofdstuk 10 Gebruik van eigendommen van de kamer

Principe

Iedere betrokkene heeft middelen nodig om zijn werkzaamheden uit te kunnen voeren. Deze middelen worden door de kamer van koophandel ter beschikking gesteld. Het gaat hier om middelen die voor een zakelijk doel ter beschikking worden gesteld. Deze middelen mogen niet zomaar voor privé-doeleinden worden gebruikt. Hierbij wordt vooral gedacht aan de mogelijke schade of waardevermindering die de goederen kunnen worden toegebracht door privé-gebruik. Soms is een afwijkende regeling getroffen. In dat geval, of na toestemming van de directeur, is privé-gebruik wel toegestaan. Daarbij geldt wel dat privé-gebruik altijd wordt afgewezen als het gebruik extra kosten voor de kamer meebrengt.

Hoofdstuk 11 Registratie van opgenomen verlof

Principe

Opgenomen verlofdagen worden voor alle medewerkers geregistreerd, niemand uitgezonderd.

Hoofdstuk 12 Uitleg en handhaving van de gedragscode; klachten en meldingen bij het College van Toezicht

Uitleg van de gedragscode

Als een betrokkene in de situatie komt dat hij uit de gedragscode geen duidelijk antwoord kan afleiden op een vraag waar hij op dat moment voorstaat, kan hij advies vragen aan zijn direct leidinggevende of aan de directeur van de kamer van koophandel of KvK Nederland.

Handhaving van de gedragscode

Bij de kamers heerst de cultuur dat mensen elkaar aanspreken op hun gedrag. Deze gedragscode geeft weer op welke zaken we elkaar aanspreken. Meestal zal dat genoeg zijn. In een enkel geval mogelijk niet. In dat geval komt het instrument handhaving in beeld. De handhaving is een taak van het Algemeen Bestuur van de kamer of het Bestuur van KvK Nederland. Als deze organen hulp nodig hebben bij de handhaving, of deze wijze van handhaving binnen de eigen organisatie schiet anderszins tekort, kan het College van Toezicht worden ingeschakeld door hier een melding te maken.

Het indienen van een melding

Iedere bestuurder of medewerker die een overtreding van deze gedragscode constateert, of daar een serieus vermoeden van heeft, mag hiervan een melding maken bij het College van Toezicht. Als de melding wordt gedaan vanuit de juiste intenties en op zorgvuldige wijze, mag degene die de (vermeende) overtreding aan de kaak stelt daar geen nadelige gevolgen van ondervinden. Ook niet als het College van Toezicht achteraf constateert dat de gedragscode niet is overtreden. Het College van Toezicht bepaalt zelf of een melding in behandeling wordt genomen. Als een melding niet in behandeling wordt genomen, wordt dit aan de melder bekend gemaakt, met daarbij de reden van het niet in behandeling nemen.

Hoofdstuk 13 Tot slot

Deze code is nog niet af, het moet een levend document zijn. De code kan dus aangevuld en gewijzigd worden. Ook aan de implementatie van de code zal de nodige aandacht worden besteed.